

Trekvlinders in de Benelux in 2014 (Lepidoptera)

Eddy Vermandel & Albert Vliegthart

Samenvatting. Verslag over de trekvlinders in 2014 in België, Nederland en het Groothertogdom-Luxemburg. Een verkorte versie in het Frans en Engels wordt achteraan toegevoegd.

Résumé. Rapport sur les migrants observés aux Pays-Bas, en Belgique et au Luxembourg en 2014. Un sommaire en langues française et anglaise a été ajouté à la fin d'article.

Abstract. Report on migrants observed in The Netherlands, Belgium and Luxembourg in 2014. An abridged version in English and French is added at the end of the paper.

Key words: : Migrating Lepidoptera – Belgium – The Netherlands – Luxembourg

Vermandel E.: Poorterslaan 118, NL-4561 ZN Hulst, Nederland. trekvlinders@gmail.com

Vliegthart A.: Mennonietenweg 10, 6700 AM Wageningen, Nederland. albert.vliegthart@vlinderstichting.nl

Inleiding

Bij het maken van een verslag over trekvlinders is het altijd lastig om te bepalen welke soorten daar nu onder vallen. We kennen de echte (lange afstand) trekvlinders, maar ook dwaalgasten en korte afstand migratie. Op zich is het lastig een goede definitie aan te houden. Interessant is daarbij om te kijken naar factoren die trekgedrag initiëren. Vaak heeft dit klimatologische oorzaken maar ook parasieten of genetische aansturing zijn bekende factoren. Doorgaans is trekgedrag een overlevingsstrategie van meer nomadische soorten die in een andere omgeving een generatie voortbrengen en waarbij de nakomelingen vaak weer terugkeren naar het oorspronkelijke gebied. Daar ligt een verschil met dwaalgastsoorten, zoals *Nymphalis xanthomelas* (Esper, 1781) (Oostelijke vos) die we in 2014 voor het eerst in Nederland en België mochten verwelkomen. Inmiddels heeft deze soort overwinterd en moet blijken of ze zich blijvend kunnen handhaven. We zien bij deze soort dat er een verschuiving van het areaal naar het westen plaatsvindt en daarmee nu een onregelmatige verschijning is, in tegenstelling tot trekvlinders die juist regelmatig worden waargenomen. Zwervende vlinders zijn bijzonder om tegen te komen, maar deze zwervers zijn doorgaans op zoek naar nieuw leefgebied omdat de populatie onder hoge druk is komen te staan. De vlinders zullen dan migreren en zo kan het zijn dat er, zoals in 2014, dambordjes of rode vuurvlinders in Nederlands Limburg gezien worden.

Na terechte kritiek over de opname van sommige dwaalgasten in het verslag van 2013 hebben we ons dit jaar beperkt tot de echte trekvlinders. Een aantal soorten die wij tot de dwaalgasten rekenden hebben voor Nederland een andere status dan voor België. Het verslag is hierdoor aanmerkelijk korter.

Klimatologisch overzicht van 2014

Van belang voor het trekvlinderonderzoek zijn o.a. de volgende gegevens:

Januari, februari en maart hoorden alle tot de zachtste maanden sinds 1901. Met gemiddeld 8,5°C waren de eerste 10 dagen van het jaar zelfs de zachtste in ruim een eeuw. Op 9 maart kwam de temperatuur

zelfs boven de 20°C uit. Het uitzonderlijk zachte weer hield ook in april aan. De maand mei was een normale maand wat temperatuur en hoeveelheid zon betrof, maar was nat en lokaal zelfs extreem nat. Vanaf 6 juni werd met een zuidelijke stroming warme lucht aangevoerd. De tweede helft van juni was koeler door een noordelijke stroming van koude lucht. De maand juli begon hierdoor ook vrij fris. Daarna werd het geleidelijk warmer. Echt warm werd het halverwege deze maand. Augustus ging warm van start, maar na 10 augustus werd het steeds frisser, zelfs uitgesproken koel. Pas eind augustus werden de waarden weer normaal. September was een warme maar ook zeer droge maand. Oktober was zacht, maar ook vrij droog. Op 1 november kwam de temperatuur ruim boven de 20°C uit. De hele maand was zeer zacht, zonnig en droog. Pas op 24–25 november was er de eerste nachtvorst. December begon koud, maar was verder vrij zacht.

De trekvlinders

Bedoeld worden die soorten die veelal uit het Middellandse Zeegebied of de subtropen afkomstig zijn en in onze contreien worden opgemerkt. Deze soorten kunnen doorgaans in geen enkel stadium onze winter overleven.

1. *Colias hyale* (Linnaeus, 1758) Gele Luzernevlinder

Op 24 april werd te Hilversum (Westerheide – Aardjesberg) één Gele Luzernevlinder gezien door Peter Logtmeijer. Pas op 17 mei werd de soort weer opgemerkt, nu in Viroinval (NA) (Michaël Abts). De kans dat dit een *Colias alfacariensis* is, is echter zeer groot. Deze soort is daar inheems op paardehoefkaver. Alle gemelde gele luzernevlinders van de kalkgraslanden in Wallonië moeten dan ook met voorbehoud vermeld worden. In veel gevallen zou het om een soortverwisseling kunnen gaan (mededeling Tom Sierens). De vlinder was hierna in kleine aantallen aanwezig. In Nederland is de soort duidelijk veel beter vertegenwoordigd dan in België. Vanaf 22 juli werd de soort dagelijks uit meerdere plaatsen gemeld. De meeste waarnemingen waren eind juli – begin augustus. De meeste Gele Luzernevlinders werden in de provincies Limburg (zowel NL als BE) gezien. De soort blijft tot eind

oktober op vele plaatsen present. Weinig waarnemingen kwamen uit Vlaanderen en de noordelijke provincies van Nederland. Op 1 november werd de laatste gezien te Lieren (GE) Maarten Kaales).

Maandtotalen: april 1, mei 8, juni 5, juli 60, augustus 74, september 99, oktober 53, november 1.

Jaartotaal: 301.

2. *Colias croceus* (Fourcroy, 1785) Oranje

Luzernevlinder

Ook 2014 was een goed jaar voor de Oranje Luzernevlinder. Niet te vergelijken met het topjaar 2013, maar toch mag het aantal waarnemingen er zijn! Dit jaar lieten de eerste Oranje Luzernevlinders zich al in april zien. De eerste meldde zich op 7 april te Drieslinter-Retse (VB) (Kevin Lambeets). Vanaf juni begonnen de aantallen gestaag toe te nemen. De tweede helft van augustus en in september zorgde het weer voor een geleidelijke afname. Het mooie weer eind september en in oktober gaf weer een behoorlijke stijging van het aantal meldingen. Ook november was nog een goed maand. Tussen 21 en 24 november werd de soort nog van 23 verschillende locaties gemeld. De laatste lieten zich zien op 24 november te Gentbrugge (OV) en Aldeneik (LI) in België en Duffelt (GE) en Neede (GE) in Nederland.

Maandtotalen: april 18, mei 21, juni 181, juli 1390, augustus 3550, september 2502, oktober 3430, november 497.

Jaartotaal: 11.589.

3. *Lampides boeticus* (Linnaeus, 1767) Tijgerblauwtje

Slechts drie meldingen van het Tijgerblauwtje. Op 4 augustus werd een exemplaar gezien te Mont de l'Héribu te Mons (Bergen) (HA) door Emmanuel Dehombreux. De twee andere werden in Nederland gezien op respectievelijk 15 oktober in Ommen (OV) (Edwin de Weerd) en op 2 november in Boxtel (NB) (Mark van de Wouw).

4. *Vanessa atalanta* (Linnaeus, 1758) Atalanta

Ook dit jaar werd de Atalanta voor alle maanden van het jaar gemeld. Wij moeten zelfs terug gaan tot februari 2005 vooraleer we een maand tegen komen zonder Atalanta-melding! Het leidt met onderstaande maandtotalen dan ook geen twijfel dat bij onze relatief zachte winters van de afgelopen jaren een flink aantal exemplaren overwinteren. Het verdient onderzoek om na te gaan of deze overwinteraars zich na overwintering voortplanten. Hiervoor zijn nog geen aanwijzingen gevonden. De eerste Atalanta werd gezien op 1 januari op de Arnhemse heide (Arjan Hell). De maanden januari en februari blijft de soort opvallend aanwezig. Op 7 maart werd de Atalanta van 37 verschillende plaatsen gemeld. Pas medio juni beginnen de aantallen flink op te lopen. In september vond een lichte afname plaats, maar het mooie weer van oktober zorgde voor een groot aantal waarnemingen. Ook in november werden nog bijna 6000 vlinders gemeld. De kou van begin december zorgde voor een plotselinge sterke daling. Van 29 november tot 6 december werd de soort praktisch niet gezien. Daarna was ze weer op een aantal plaatsen

present tot het einde van het jaar. De laatste exemplaren van 31 december werden gezien in de centra van Gent (OV), Geraardsbegen (OV) en Den Haag (NH). Verder op deze oudejaarsdag nog in de Schoorlse Duien (NH), Krimpen aan de Lek (ZH) en Nieuw Beijerland (ZH). Opvallend was op deze laatste dag van het jaar ook nog de vondst van een pop bij de A12 tussen Maarn en Veenendaal (UT); Mart Janse: "Die dag op pad gegaan om overwinterende dagvlinders te zoeken in bunkers. Onderweg zoeken wij altijd de tunneltjes af voor poppen van vlinders en nachtvlinders. Vanuit Veenendaal (woonplaats) vertrokken. Het eerste tunneltje leverde al meteen deze pop op van atalanta."

Maandtotalen: januari 32, februari 84, maart 1197, april 1287, mei 2232, juni 9718, juli 21950, augustus 20959, september 14389, oktober 26372, november 5999, december 70.

Jaartotaal: 104.289.

5. *Vanessa cardui* (Linnaeus, 1758) Distelvlinder

De eerste (overwinteraar?) werd gezien op 9 maart in Meerlo (LI) door Nico ter Woord. Eind maart en begin april was de Distelvlinder op een flink aantal plaatsen in België en Nederland present. Vanaf 21 mei was de soort dagelijks aanwezig. Het aantal meldingen nam toe met een top in de tweede helft van juli. Daarna liepen de waarnemingen gestaag terug. Ook in de warme oktobermaand was er geen opleving van de aantallen meer te zien. De kou van de tweede helft van augustus was hiervan waarschijnlijk de oorzaak. De laatste Distelvlinders werden gezien op 17 november te Lieshout (NB) door Michel Verhoeven en op 21 november te Genappe (Décanteurs) (BW) door Philippe Hermand.

Maandtotalen: maart 5, april 33, mei 431, juni 714, juli 3600, augustus 1401, september 1267, oktober 360, november 41.

Jaartotaal 7.852.

6. *Danaus plexippus* (Linnaeus, 1758) Monarchvlinder

Op 24 augustus werd een Monarchvlinder door Astrid van Santen gefotografeerd bij Zuidermeer (NH). De vraag is altijd of dit een trekvlinder is, of een ontsnapt gekweekt exemplaar uit bijvoorbeeld een vlindertuin.

Vindplaatsen: Nederland: NH: Zuidermeer 1.

Fig. 1. *Danaus plexippus*, Zuidermeer, NH, Nederland, 24.viii.2014, © A. van Santen.

7. *Rhodometra sacraria* (Linnaeus, 1767)

Roodstreepspanner

Tussen 12 juli en 31 oktober werden 9 exemplaren gemeld. De eerste Roodstreepspanner werd waargenomen op 12 juli te Delft (Marian Barendtszen). Tot eind juli werd de soort nog vier keer gezien. Daarna werden nog drie stuks gezien op respectievelijk 8 en 18 september en een laat exemplaar op de warme 31ste oktober (Kees Los).

Vindplaatsen: **België**: AN: Meerle-Elsakker; OV: Welden; WV: Gullegem-Bergelen. **Nederland**: DR: Nijenensleekerveld; UT: Leusden; ZH: Delft, Maasvlakte 2; ZL: Oud-Sabbinge.

Maandtotalen: juli 5, september 2, oktober 2.

Jaartotaal: 9.

8 *Cyclophora pupillaria* (Hübner, 1799) Oranjerode oogspanner

De enige waarneming van 2014 komt op 30 oktober in Biggekerke (ZL) op licht (Kees Los).

9. *Nycterosea obstipata* (Fabricius, 1794) Zuidelijke bandspanner

Heel vroege exemplaren werden gezien op 18 april in Utrecht – Leidsche Rijn (Michel Brand) en 21 april op licht in Kasterlee (AN) (Hans Nietvelt). Pas vanaf 23 juli werd de soort geregeld gemeld. De top lag eind oktober – begin november. Tussen 27 oktober en 2 november werden 27 stuks gezien. De laatste werd op 24 november waargenomen in Zichem (VB) (Marc Herremans). De soort werd uit bijna alle provincies van zowel Nederland als België gemeld.

Maandtotalen: april 3, mei 2, juni 3, juli 13, augustus 12, september 14, oktober 46, november 20.

Jaartotaal: 113.

10. *Agrius convolvuli* (Linnaeus, 1758)

Windepilstaart

De migratie van deze soort was bijna een kopie van die van 2013. Ook dit jaar ging het telkens om één exemplaar per waarneming. De eerste Windepilstaart werd gezien op 23 mei te Biervliet (ZL) (Marco Knipping). In België liet op 4 juni zich een imago zien te Adegem (OV) (Annick Vercaemer). Twee rupsen werden er waargenomen in juli. Op 13 juli ving Joop de Bakker een imago in zijn val te Lamswaarde. Ook werd op 22 juli een “verkeersslachtoffer” gevonden te Sleidinge (OV) (Dirk Minnebo). Pas vanaf medio augustus werd de soort regelmatig gemeld. Al op 4 oktober werd het laatste levende exemplaar gemeld uit Kasterlee (AN). Op die dag werd ook nog een rups gezien en ten slotte op 14 oktober een dood gevonden imago te Schoten (AN) (Annemiek Verras). Opvallend was het ontbreken van waarnemingen uit het Zuidoosten van België.

Vindplaatsen: **België**: AN: Kasterlee, Schoten, Lier/Duffel; BR: Vorst, Rixensart; LI: Alken, Sint-Truiden; NA: Aische-en-Refail; OV: Adegem, Denderbelle, Gent, Oudenaarde, Sint-Gillis-Waas, Sleidinge; WV: Nieuwkerke, Nieuwpoort, Oostende, Wervik, Westouter, Westbroek, Westende. **Nederland**: DR: Dwingelderveld, Gasselte; FR: Heeg, Sumarreheide, Midsland Terschelling,

Munein; GE: Epe; GR: Groningen; NB: Tilburg, Rijen; NH: Den Oever, Waterland; OV: Enschede, Goor; UT: IJsselstein, Zeist; LI: Doenrade, Maastricht, Margraten, Velden; ZH: Berkel-en-Rodenrijs, Middelharnis, Mijnsheerenland, Milsbeek, Nieuw Beijerland, Zwijndrecht; ZL: BiervlietKruiningen, Lamswaarde, Nieuwdorp, Renesse, Saeftinghe, Wolphaardsdijk.

Maandtotalen: mei 1, juni 1, juli 2 rupsen+ 2 imago, augustus 10, september 1 rups + 38, oktober 1 rups + 6.

Jaartotaal: 4 rupsen + 58.

11. *Acherontia atropos* (Linnaeus, 1758)

Doodshoofdpilstaart

Vanaf eind maart tot medio december werden elke maand rupsen, poppen en/of imago's van de Doodshoofdpilstaart gemeld. Het dode exemplaar van 29 maart was – aan de foto van het zwaar afgevlagen en beschadigde imago te zien – reeds lang geleden gestorven. (Valentijn van Bergen). Het imago van 14 december was nog een gaaf levend exemplaar (André van Calsbeek).

Vindplaatsen: **België**: AN: Edegem; LG: Melen; LI: Helchteren, Jesseren; HA: Grandglise; NA: Sovet; VB: Laar; WV: Gits, Oostende, Kortrijk. **Nederland**: FR: Minnertga, Nijehaske, Tzummarum; GE: Doorwerth; OV: De Lutte; NB: Ravenstein; NH: Noordhollands Duinreservaat.

Maandtotalen: maart: 1 dood imago, april 1 pop, mei 1 pop + 1 imago, juni 1 imago, juli 1 rups, augustus 4 rupsen + 1 imago, september 1 rups + 2 imago's, oktober 1 rups, november 4 imago's, december 1 imago.

Jaartotaal: 11 imago's + 2 poppen + 7 rupsen.

12. *Macroglossum stellatarum* (Linnaeus, 1758)

Kolibrievlinder

De Kolibrievlinder werd in alle maanden van het jaar gemeld. Op 17 januari werd de vlinder gefilmd (YouTube) door Tjitske Lubach te Steenderen (GE). Ook op 4 februari werd een overwinteraar gesignaleerd te Nijmegen (Havey van Diek en Joost van Bruggen). Vanaf 23 februari was de soort al op veel plaatsen present. Bijzonder was de waarneming van vijf stuks te Luik (LG) (Damien Gailly) op 30 maart. In de tweede helft van mei namen de aantallen toe. Een eerste piek was half juni. In juli namen de aantallen weer wat af, maar in de tweede helft van augustus vond een tweede piek plaats. Daarna verminderden de aantallen geleidelijk. Tot 2 november werd de soort bijna elke dag wel ergens in de Benelux gezien. Op 28 november verscheen de voorlaatste te Dave (NA) (Philippe Vanmeerbeeck). Opvallend was het allerlaatste exemplaar op 23 december te Heiloo (NH) (Sheila Luijten).

Maandtotalen: januari 1, februari 1, maart 52, april 34, juni 691, juli 394, augustus 677, september 379, oktober 82, november 11, december 1.

Jaartotaal: 2702.

13. *Daphnis nerii* (Linnaeus, 1758) Oleanderpilstaart

Van deze uiterst zeldzame pilstaart werd op 29 juli een exemplaar te Roloux (LG) (Jules Fouarge) en op 27 augustus één te Nieuwpoort (WV) gevangen.

14. *Agrotis ipsilon* (Hufnagel, 1766) Grote worteluil

Op 13 april meldde zich een eerste Ipsilonuil te Autelbas (LX) (Stéphane Raison). Vanaf 20 april was de soort geregeld present, maar pas vanaf 20 juni werd ze dagelijks van diverse plaatsen gemeld. De dagtotalen blijven redelijk tot 2 oktober. Daarna werd de soort nog slechts sporadisch gezien met de laatste exemplaren op 11 november te Heerlen (M. Prick en A. Cox) en Lemmer (Jan Witvoet).

Maandtotalen: april 22, mei 43, juni 72, juli 66, augustus 185, september 186, oktober 10, november 4.

Jaartotaal: 588.

15. *Peridroma saucia* (Hübner, 1808) Blauwvleugeluil

Al op 27 juni verscheen deze uil op licht te Edegem (AN) (Sebastien Leys). Ook juli en augustus moesten het doen met slechts één waarneming. Van 6 t/m 12 september werden 4 exemplaren opgemerkt, waarvan 3 op smear. In oktober nog 3 stuks: op 15, 19 en het laatste imago op 25 oktober te Oost-Souburg (ZL) (Kees Los).

Vindplaatsen: **België:** AN: Edegem, Kalmthoutse Heide; LX: Bande. **Nederland:** GE: Ooijpolder-De Vlietberg; NB: Gilze; ZH: Dordrecht; ZL: Wolphaartsdijk, Oost-Souburg – Welzinge.

Maandtotalen: juni 1, juli 1, augustus 1, september 4, oktober 3.

Jaartotaal: 10.

16. *Mythimna unipuncta* (Haworth, 1809)

Eenstipgrasuil

Op 20 september werd te Epen – Onderste Bos (LI) één exemplaar van deze uiterst zeldzame uil gevangen door Frans Post.

17. *Mythimna vitellina* (Hübner, 1808) Zuidelijke grasuil

In totaal werden vier uiltjes gezien op respectievelijk 1 juli te Lier/Duffel (AN), 3 september te Lommel (LI), 19 oktober te Malderen (VB) en de laatste 31 oktober op Texel (Vincent en Koen Stork).

18. *Spodoptera exigua* (Hübner, 1808) Florida-uil

Ernest van Asseldonk meldde de enige waarneming van 2014 op 7 augustus op licht te Wesseem (LI).

19. *Helicoverpa armigera* (Hübner, 1808)

Katoendaguil

Bijzonder is de vondst van een rups op 17 januari te Sint-Amands-De Haan (AN) (Luc Verhelst). De eerste migrant werd op 10 juli gezien op Terschelling – Midsland (FR). Ook de maanden augustus en september leverden slechts één waarneming op. De tweede helft van oktober liet het uiltje zich op veel plaatsen zien. Topdag was 18 oktober met 7 stuks op 6 verschillende plaatsen. Na 25 oktober werd de Katoendaguil nog één waargenomen op licht in Assebroek (WV) op 10 november door Bert Willaert.

Vindplaatsen: **België:** AN: Sint-Amands-De Haan; LI: Kortesseem; LG: Couthuin; NA: Viroinval; OV: Eine, Oudenaarde; VB: Kessel-Lo; WV: Assebroek, Klerken.

Nederland: FR: Midsland–Terschelling; GL: Drempt; LI: Maastricht; NH: Egmond aan den Hoef, Papenberg – Noordhollands Duinreservaat; ZL: Kruiningen, Oud-Sabbinge, Retranchement, Sluis.

Maandtotalen: januari 1 rups, juli 1, augustus 1, september 1, oktober 17, november 1.

Jaartotaal: 1 rups + 24 imago's.

De katoendaguil (*H. armigera*) is een onregelmatige dagvlinder in de Benelux, die opvallend genoeg in Nederland vooral aan de kust wordt waargenomen.

20. *Autographa gamma* (Linnaeus, 1758) Gamma-uil

Het aantal waarnemingen van deze zeer algemene trekvlinder bereikte nog geen 10% van deze van 2013. Nergens werden enorme aantallen gemeld. Uitzondering misschien waren de 270 stuks op 12 juli uit Harlingen. Op 9 maart werd het eerste gamma-uiltje gezien te Dieren (GE) (Tamar Braaksma). Pas vanaf eind maart werd de soort af en toe gemeld. Halverwege de maand mei begonnen de aantallen licht te stijgen. Ook juni was een magere maand voor dit normaal toch altijd algemene uiltje. De meldingen bleven laag tot medio juli. In augustus begonnen de dagtotalen alweer terug te lopen en na half september daalden ze sterk. Toch bleef de soort bijna dagelijks present tot 24 november. Op 16 december werd nog een laat uiltje gezien te Rockanje (ZH).

Maandtotalen: januari 1, maart 5, april 32, mei 451, juni 601, juli 6878, augustus 2373, september 1892, oktober 405, november 52, december 1.

Jaartotaal: 12.691.

21. *Plutella xylostella* (Linnaeus, 1758) Koolmotje

Het eerste koolmotje werd gezien te Drunen (NB) op 20 maart. Van 3 tot 5 april was de soort plotseling op een aantal plaatsen aanwezig. Daarna waren er tot 20 april bijna geen meldingen. De soort is vanaf deze datum in kleine aantallen – meestal 1 exemplaar per waarneming – present. Er zijn een paar uitzonderingen. Zo werden op 6 juni 50 stuks gemeld uit Meuleveld (FR) (Rudy Klerman). Het aantal meldingen nam verder toe tot er van 10 tot 20 juli een explosie plaats vond. Op tientallen plaatsen, zowel in Nederland als België werd het koolmotje per vindplaats massaal waargenomen met het hoogste aantal – geschat op 4500 – door Ico Hoogendoorn op 10 juli te Zeewolde. Na deze periode werd de soort weer in kleinere aantallen van vele plaatsen gemeld. Ze bleef bijna dagelijks aanwezig tot op 28 november de voorlaatste gezien werd te Hallaar (AN)

(Guido Van Den Wijngaert). Op 16 december werd het allerlaatste koolmotje gemeld uit Rockanje (ZH).

Maandtotalen: maart 1, april 36, mei 202, juni 1387, juli 17732, augustus 882, september 548, oktober 372, november 136, december 5.

Jaartotaal: 21.301.

Dit kleine trekvlindertje, het koolmotje (*P. xylostella*), wordt in onze regio geregeld waargenomen, maar kan in sommige jaren zelfs tot Spitsbergen trekken. (Foto: Albert Vliegthart).

22. *Nomophila noctuella* (Denis & Schiffermüller, 1775) Luipaardlichtmot

Het eerste vlindertje werd gezien op 3 mei in Ooypolder – De Vlietberg (GE) (Han Derks). Van 21 t/ 28 mei werden nog 4 stuks gemeld uit zowel Nederland als België. Op één waarneming op 8 juni na duurde het tot 14 juli voordat de soort weer werd gezien. Vanaf deze datum werd de soort regelmatig, maar nergens in aantal, op vele plaatsen waargenomen. De laatste *N. noctuella* werd op 1 november gezien te Hodister (LX) (Wim Declercq).

Maandtotalen: mei 5, juni 1, juli 32, augustus 60, september 42, oktober 37, november 1.

Jaartotaal: 178.

23. *Udea ferrugalis* (Hübner, 1796) Oranje kruidenmot

Een goed jaar voor deze soort. Al op 24 mei kwam het eerste exemplaar op licht te Couthuin (LG) (Philippe Vanmeerbeeck). Ook in juni werd de soort op verschillende plaatsen in België gesignaleerd. De eerste Nederlandse waarneming kwam pas op 15 juli uit Mook (LI) (M. Prick en A. Cox). Heel de maand oktober werd de soort veel gezien. Hoge aantallen kwamen van M. Mooij en P. Vossen op de St.-Pietersberg, Zuid Maastricht, op 25 oktober zelfs 40 stuks. In november werd de soort nog bijna dagelijks gemeld en de laatste op 28 november te Machelen (Zulte) (OV) door Etienne Colpaert.

Maandtotalen: mei 1, juni 4, juli 16, augustus 55, september 47, oktober 965, november 319.

Jaartotaal: 1287.

24. *Palpita vitrealis* (Rossi, 1794) Satijnlichtmot

Al op 24 mei werd het eerste exemplaar gevangen op licht te Nijkerk (GE) (Willem Oosterhof). Het duurde tot

31 juli voordat een tweede Satijnlichtmot zich liet zien te IJmuiden (Leo Boon). Verspreid over de volgende maanden namen de aantallen geleidelijk toe tot op de top begin november de laatste werden opgemerkt; op 1 en 2 november werden samen 5 stuks gezien. De laatste op 2 november te Middelburg (ZL) (Frank van de Putte) en Longlier (LX) (Benoit Molitor). De soort werd veel meer uit Nederland (30) dan uit België (6) gemeld.

Vindplaatsen: **België**: AN: Edegem; OV: Baasrode, Lokeren; NA: Vierves-sur-Virion; LI: Mechelen-aan-de-Maas; LX: Longlier. **Nederland**: FR: Jubbega; FL: Lelystad, Vossemeer; GE: Nijkerk, Twello; NH: Egmond, Noordhollands Duinreservaat; IJmuiden, Den Burg; (Texel): Grensweg Texel, Sluitgatbos; OV: Steenwijk; LI: Arcen, Maastricht – Heer, Maastricht–Sint Pietersberg; ZH: Oegstgeest, Rockanje; ZL: Kruiningen, Lewedorp, Ouwerkerk, Middelburg.

Maandtotalen: mei 1, juli 1, augustus 4, september 13, oktober 12, november 5.

Jaartotaal: 36.

25. *Loxostege sticticalis* (Linnaeus, 1761) Geelzoommot

Reeds op 15 mei werd een imago gezien te Renkum (Johannes van der Laan). Van 12 tot 28 juli werd de soort gemeld uit een flink aantal plaatsen, zowel uit Nederland als België. Na deze periode nog twee stuks: één op 29 augustus te Lamswaarde (Joop de Bakker) en één op 12 september te Bornem (Jan Soors).

Vindplaatsen: **België**: AN: Bornem; NA: Lippelo-Marselaer – Saint Servais; WV: Poperinge. **Nederland**: GE: Ermelo, Hoog Buurlosche Heide, Elst, Renkum; LI: Berkelaar, Melderslo, Savelsbos, Sint Joost, Venray; NB: Rosmalen; OV: Enschede; ZL: Lamswaarde.

Maandtotalen: mei 1, juli 18, augustus 1, september 1.

Jaartotaal: 21.

26. *Euchromius ocella* (Haworth, 1811) Tandmot

Deze Pyralidae werd in 1985 voor het eerst met zekerheid in Nederland waargenomen. In 2014 werd een exemplaar gezien op licht in De Swetten – Drachten op 17 september. Het eerste Friese exemplaar. Bouke en Eake Roosma: "Vorig jaar was het eerste jaar dat we via een lamp en vanglaken nachtvlinders naar de tuin probeerden te lokken. De Tandmot zat enige tijd op de schutting in het licht." Determinatie is verricht door Tymo Muus.

Van de volgende soorten hebben ons, in tegenstelling tot 2013, geen meldingen bereikt: *Antigastra catalaunalis* (Duponchel, 1833) Sesammot, *Utetheisa pulchella* (Linnaeus, 1758) Prachtbeer, *Heliothis peltigera* (Denis & Schiffermüller, 1775) Vlekdaguil en *Hippotion celerio* (Linnaeus, 1758) Wingerdpijlstaart. Daar staat tegenover dat in 2014 wel present waren: *Daphis nerii* (Oleanderpijlstaart), *Mythimna unipuncta* (Eenstip-grasuil) en *Euchromius ocella* (Tandmot).

Résumé

Papillons migrants en Belgique et aux Pays-Bas en 2014

1. *Colias hyale*. Plus de 300 d'avril au début novembre. La plupart dans les deux provinces du Limbourg aux Pays-Bas et la Belgique.
2. *Colias croceus*. D'avril à fin novembre 11.589. La plupart fin septembre et octobre.
3. *Lampides boeticus*. Un ex. à Mons (Belgique) et deux aux Pays-Bas: Ommen et Boxtel.
4. *Vanessa atalanta*. Dans tous les mois de l'année, la plupart en juillet, août et octobre. Près de 6.000 en novembre. Une chrysalide le 31 décembre.
5. *Vanessa cardui*. De mars à novembre 7852. La plupart en juillet.
6. *Danaus plexippus*. 1 ex. le 24 août près de Zuidermeer (Pays-Bas, NH). Migrant ou échappé?
7. *Rhodometra sacraria*. Neuf ex. entre le 12 juillet et le 31 octobre.
8. *Cyclophora pupillaria*. 1 ex. le 30 octobre à Biggekerke dans la province de Zeeland.
9. *Nycterosea obstipata*. De la mi-avril à fin novembre 113. La plupart en octobre.
10. *Agrius convolvuli*. De la fin mai au début octobre 4 chenilles et 58 ex.
11. *Acherontia atropos*. De mars à décembre un total de 11 papillons, 2 chrysalides et 7 chenilles.
12. *Macroglossum stellatarum*. Chaque mois de l'année. Premier sommet en juin, deuxième sommet en août. Au total 2.702 ex.
13. *Daphnis nerii*. Un ex. le 29 juillet à Roloux (LG) et un autre le 27 août à Nieuwpoort (WV).
14. *Agrotis ipsilon*. D'avril à la mi-novembre 588 ex.
15. *Peridroma saucia*. Seulement 10 ex. entre fin juin et fin octobre.
16. *Mythima unipuncta*. Un ex. le 20 septembre à Epen (LI).
17. *Mythimna vitellina*. Quatre ex. de début juillet à fin octobre.
18. *Spodoptera exigua*. Un imago le 7 août à Wessem (LI).
19. *Helicoverpa armigera*. Une chenille le 17 janvier. 17 imagos dans la seconde moitié d'octobre.
20. *Autographa gamma*. Seulement 12.691 ex. dont la plupart en juillet.
21. *Plutella xylostella*. Présent du 20 mars au 16 décembre. Un grand nombre de 10 au 20 juillet. Total 21.301.
22. *Nomophila noctuella*. Total 6 ex. en mai et juin. Du 14 juillet au 1 novembre encore 172 ex.
23. *Udea ferrugalis*. Un nombre élevé en octobre et novembre. Au total 1.287 ex.
24. *Palpita vitrealis*. Un papillon le 24 mai. Du 31 juillet au 2 novembre 35 ex. La plupart des rapports sont venus des Pays-Bas.
25. *Loxostege sticticalis*. Du 12 au 28 juillet 18 ex. Aussi 1 ex. en mai, août et en septembre.
26. *Euchromius ocella*. La première observation depuis 1985: le 17 septembre à Drachten (FR) 1 ex.

Abridged version

Migrating Lepidoptera in Belgium and the Netherlands in 2014

1. *Colias hyale*. More than 300 from April to early November, most in the two provinces of Limburg in the Netherlands and Belgium.
2. *Colias croceus*. From April to late November 11.589 butterflies, most late September and October.

3. *Lampides boeticus*. One in Mons (Belgium) and two in the Netherlands: Ommen and Boxtel.

4. *Vanessa atalanta*. In all months of the year, most in July, August and October. Nearly 6.000 in November. A pupa on 31 December.

5. *Vanessa cardui*. From March to November 7852 ex., most in July.

6. *Danaus plexippus*. 1 specimen on 24 August near Zuidermeer (The Netherlands, NH). Migrant or escaped?

7. *Rhodometra sacraria*. Between 12 July and 31 October 9 specimens.

8. *Cyclophora pupillaria*. One on October 30 at Biggekerke in the province of Zeeland.

9. *Nycterosea obstipata*. From mid April to late November 113 ex., most in October.

10. *Agrius convolvuli*. From late May to early October 4 caterpillars and 58 hawk moths.

11. *Acherontia atropos*. From March to December every month caterpillars, pupae and / or imagos. A total of 11 butterflies + 2 pupae + 7 caterpillars.

12. *Macroglossum stellatarum*. Seen every month of the year. First top in June, second top in August. In total 2.702 ex.

13. *Daphnis nerii*. One specimen on 29 July at Roloux (LG) and one on 27 August at Nieuwpoort (WV).

14. *Agrotis ipsilon*. From April to mid November 588 ex.

15. *Peridroma saucia*. Only 10 ex. between late June and late October.

16. *Mythima unipuncta*. One on September 20 at Epen (LI).

17. *Mythimna vitellina*. Four specimens from early July to late October.

18. *Spodoptera exigua*. A specimen on 7 August Wessem (LI).

19. *Helicoverpa armigera*. A caterpillar on 17 January. 17 ex. in the second half of October.

20. *Autographa gamma*. Only 12.691 ex., most in July.

21. *Plutella xylostella*. Present from 20 March to 16 December. Large numbers from 10 to 20 July. Total 21 301 ex.

22. *Nomophila noctuella*. A couple in May and June. From 14 July to 1 November still 172 specimens.

23. *Udea ferrugalis*. High numbers in October and November. In total 1287 ex.

24. *Palpita vitrealis*. One moth on 24 May. From 31 July to 2 November 35 ex. Most reports came from the Netherlands.

25. *Loxostege sticticalis*. From 12 to 28 July 18 ex. Also 1 ex. in May, August and September.

26. *Euchromius ocella*. The first record since 1985. 17 September 1 ex. at Drachten (FR).

Dankwoord

Een dankwoord aan: alle ruim 100 vaste medewerkers aan het Benelux trekvlinderonderzoek, alle medewerkers aan waarneming.nl, waarnemingen.be, Noctua en Telmee, de heer Marcel Gillard voor zijn inzet om ook de Franstaligen bij dit trekvlinderonderzoek te betrekken, de heer Willem Ellis voor het doorsturen van de gegevens van Noctua, de heren Wouter van Reusel en Hisko de Vries voor het doorsturen van de exportlijsten van resp. waarnemingen.be en waarneming.nl.

Een oproep aan alle vlinderliefhebbers om zich aan te melden als medewerker. U ontvangt dan de benodigde informatie en eventueel een digitale overdruk van dit verslag.